

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

P ante Y

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97861](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97861)

Pygmachia: cestuum pugna. τὸ γυμνὰ enim cestus dicitur.

Pygmaeus. pugil.

Pygmaei: vt lib. vii. scribit. Ply. ppli in extrema parte montium in die habitates salubri celo spqz vernate q ternos dodrates no excedit τὸ γυμνὰ enim cubitus dr. Aug. li. xvi. c. dei. Alios statura cubitales quos pygmaeos a cubito greci pugnant cu gribus s; vincunt. Noz mulieres qnto anno pariunt. z. viij. feneiunt. de pygmgis. Juuen. loquitur satyra. xiiij. Ad subitas ibi ac volucres nubegs sonora: pygmaeus paruis currit bel- latoz in armis. Noz ipar hosti raptusq; p aera curuis. Un- quibus a seua fert grue si videas hoc gentibus in nrif risu quatere: sed illic qz eadez assidue spectent paelia ridet. Ne- mo vbi tota chorz pede non est altior vno.

Pythones: dicitur paphlagonum qui ad aurilium troianozum profectus est: Et pythoneus a poetis dicitur. Pyrene colige oppidum. Dapi. Senit scopulosa pyrene fletaq; cognatis aubus melegria pleuron.

Pylos. oppidum iuxta thesalia a Neteo conditum: vnde Ne- tor dicitur est pylus. Quid. Illius attractu pylus iuuenese- re possit. Sunt z alie oue ciuitates hoc nomine.

Pyra. latine ignis. a quo multa per compositionem fiunt. Et pyr- olime nucleus q facile ignem concipiat.

Pyra. lignoz congeries. Virg. Innumeras struxere pyras. In- bis cremari corpora antiqui consueuerunt.

Pyrrha. deualionis vroz. De qua Juuen. Et maribus nudas ostendit pyrrha puellas. Est z hoc nomine carie ciuitas iux- ta Myrioum pelagus.

Pyrrh? latie flauus: siue rufus. Quo noie dicti fuere achillis fi- lius: z epirotaz rex: q bellu cu romanis gessit: eo q rufi eent

Pyris arbor. pyz fructus dicitur q ad silitudinem pyramidis e la- to tendat in acutu flame silitudinem reddes. Linius diminiu- tia pyrrulu protulit. Aug. lib. i. c. 6. Nam hec ipsa sunt que a pedagogis z magistris a nuctibus z pyrrulis et passerib? ad- pfectos z reges aurum pzgia mancipia. Pyros. etiam la- tine frumentum dicitur.

Pyrium genus potioms qd ex pyris factu creditur: z loco vi- ni sumebatur. Diero. contra Iouli. Timotheo dolenti stoma- chum vinum suadet bibere non pyrium.

Pyrrica. e siue pyrrhice. es. saltatio greca qua pyrrhus in- creta pimus sicutur: vt li. vii. scribit. Stra. li. x. docet pyrrhica reperta fuisse a pyrrhico. p iuuenib? ad disciplinam militares exercedis. Plaro lib. vii. de legibus. Nozibus pyrrhicos mu- taf flexus corpor qbus rela plagez vitantur. Sue. de Lega. Pyrrhice saltauerunt ahe bitymieq; principum ludis.

Pyrrhicus: gnis pedis q sntat ex duab? silis breuib? dicit? a pyr- rho q pimus victoria potit? frequetib? pyrrhichis laudat? fit. Pyrausta: apud Aristotelem vermicultus est quem z clero nyo- cat aranei spe nocentem fauis.

Pyralis penata bestiola: magnitudie musce ex igne pueniens. Cui z nome a qbusda pyrausta appellat. Qua diu est in igne vniu cu euatit logioze paulu volatu tunc emozitur.

Pyramus. idis. moles maria qdrata ita ostructa vt elato i acu- tu cedat i formam flame q latior surgens in acutu desinit: qles romie ad huc extat oue ia vetustate fatiscetes: dicta pyramis q flame silitudie heat: vel a lapide pyropeilo q z thebai- cus ex quo edificabat ab ignea quadam varietate τὸν enim ignis dr. τὸ κί λος. varius. Pyramide nri i meta vocat: qz terminu eoz q a metedo. i. mensurando mete onr forma py- ramy dit: edificari soler. atq; ea figura pyramidalis vocatur. Erat pyramides in egypto structa ex qdratis lapidibus admirande fastigat vltra oem excelitatem que manu fieri possit: vt scribit Solinus. z sub eis sepulti reges. Excogitate punium a regibus egyptine plebs esset ocioza: velne pecu- niam successozibus relinquerent.

Pyramus. pe. cor. pziu adolescentis mephitici: nome q Tisbes amore ardes seipm iteremir. Doc noie etia dicitur est flumi? iustar nili limu deserens: qui magnaz cilicie partem adiecit. De quo extat illud ozaculu. Tunc erit vidisonus late cu pyra- mus olun litoraz pfindens cyprum labetur in alnam.

Pyrrho nome propriu pbi: a quo phi pyrrhoni dicit: quos gre- co cognometo σκεπτι κούς. i. consideratozes appellat. Ni- hil eni decernit s; inqrendo s; p considerandoq; sunt. Ac ne vi- dere quide plane quicq; neq; audire se se putat. Aunq; ve- ritate incopzehenibile videri. Ide a τὸ πρῆτοι. i. ambi- gentes onr quonia nihil affirmat z de oibus ambigunt. Dic- patria Elidenfis fuit. pmo pctor deinde Anaxarchi discipu- lus vixit annis: ferme nonaginta.

Pyropeclus: gnis lapidis de quo in dictioe pyramis dictu est. Pyreus: atbeniensiu portus cui vbs diungebat muro ptracto ex oppido in modu duoz curu: ab ad aduentandu multitu- dine s; feruens. Uel a pyreo p montozio qz radijs solis exur- rit. Pyreus vo cu. i. latino nomen est viri propriu.

Pyrous. nome vnus ex egs Solis: qst ardes. Na quattuor ee perhibentur. Pyrons. i. Aeton. Phlegon. Eous. Sunt qui declinent. Pyrois. entis. sicut Simois. entis.

Pyragmon. αὐτο τὸν τῶπος καὶ ἀκροῦος. Na pyr ignis ακροῦ. i. iticus. qui nunq; a calenti incude discedit.

Pyrolabes. q ea que ignita sunt capiat.

Pyrodes Lilius filius: qui pimus e silice excussisse ignem dici- tur quemadmodum asseruasse inferula prometheus.

Pyrobolla. mallens q ignita percuciat.

Pyrenenome. puellg bebiacis filie impyreneo mote ab hercule copzefaz atq; a feris laniat z ibi sepultg. Qui mons quoq; a poetis pyrene nuncupat. Syli. Pyrene celsa nimboz ver- ticis arce diuisos celtis late ppectat iberos. Tibul. No sine me est tibi partus honos tua bella pyrene: testis z oceanu lit- toza santonic. Dic mons hispanie gallia ab hispania diuidit. Ab exortu eqnoctialin occasuz baumale porrectus a crebris salminu ignibus. Uel αὐτο τὸν τῶπος. i. ab igne. Nam vt scribit Diod. lib. vi. Sylus in pyreneo frequetes iniecit a pa- stozibus igne pisci: tps flagrauerit. Dinc pyrenicus. Syluis a pyrene puella pyreneu salui dicitur autumat. Dr at mons ipse pyrene z pyrenicus mos. Pyrene et fontis nomen fuit vt in- quit. Ply. lib. iiii. in acrocoyntho musis dicitur. Linius me- minit. Persi. z Plau. in aul. Inter bibere sola si vino scateat corinthiesen fontem pyrene pot. Stra. lib. i. syl. Nec coficia- oetur pyrene largos potius mibi gurges inhaustus.

Pyrenes. pe. p. sicut cerasoz ossa scti baccz: vt apud Ari. li. ij. me- teorologicoz in fine: vbi sic. γινεθαι τὴν ἐκὸ λῖψι οἶον οἱ τῶρηνες οἰκῶν τῶν δεικτῶ λον τῶν δεικτῶ.

Pyria: vbs insule. Lesbi. Pyriasis. latine formentu dr.

Pyrgus. latine Turris dr: q fulgureis ignib? ferrite turres con- suenerit. A cui? silitudine pyrgus et vasis gnis dr cauitate sel- filli quo diecti tali agitatiq; mittunt anteq; in alneolu emit- tant. Noz. Mitteret i pyrgu talos: cui? effigies istar turricu- le e. vā nome mutuat. Mar. turricula latino vocabulo vsus est. Persius ozca dixit. Scire erat i voto dānosa canicula qz- tu raderet anguste collo no fallier ozce. Hec est illa turricula siue pyrgus que alio noie fritillus dr a poetis. vñ Pzophy- rio dicit pyrgu significare qd nos fritillu dicimus in quo co- iecte tessere agitateq; mittunt. Juue. Partoq; eadeq; mo- uet armo fritillo. Quibus verbis claru fit de turricula dicitu esse no de tabula lufozia: que lata z spatiosa esse cofueuit: z q alneus siue alneolus siue latricularia tabula dicit. Pyrgus etiam militaris ozdo dicitur z turma equestris. Sūt qui pyr- gum dicant αὐτο τὸν τῶπος: qz tendat in acutum.

Pyrga. testiculoz bursa. Pyrgu thucie oppidū: qd z pyrgi nu- mero pli dr. Virg. Et pyrgi veteres intepesq; grauisce.

Pyrgobaris: turris vel domus in modum turris edificata.

Pyrgoteles. pe. cor. propriu nomen gemaru sculptozis nobilissi- mi: adeo vt Alexander macedo edictu fecerit ne imagines sue ab alio qz a pyrgotele scalperentur.

Pyretra. herba medicinalis qua vulgo nuc ozacone vocat: lin- guam adures z mordicas. Eius folia iacetarijs pbant: radi- ce vtunt pigmentarij. Pyretru Macer vsurpat. Est pyre- trum calidu siccu qz qrtus in istes est gradus: excutiat detes si frigidus humor mafficet hec paties: teneatq; diutius ore.

Pyretus febris ab incendio appellata: quemadmodum apud

nos febzis a feruore.
Pyrites lapis. plurimus illi ignis fit: huc nos ignariū dicitur
 qdā ē. Unū vocat q a clauo vel altero percussus lapide scin-
 tillas edit. Aug. li. xxi. ci. dei. Pyrite lapide pscū tenēs ma-
 nū si vehemētius pma adurere: pp qd ab igne nomen acce-
 pit. Picterea lapis molarū pyrites vocat q i eo quocq ignis
 spiciat. Est rali pyrites eris silitudineē Lp pro reperiri so-
 litus: r circa acarnaniā: cuius vsus in medicina nō pnis est.
Pyricauta. latine ambusta dicitur: hoc est adustiones r adusta.
Pythagoras nomē p hū: de quo dictū est. Mōte deos adijt et q
 nā negauit: visib' humanis: oculis ea corporis hausit: hic est
 in italia in ea pte q magna grecia dicta est maximā iuuenum
 multitudinē p hiam docuit: vbi vice numinis cultus est. Ex
 qbus Archita Larētinus Alceon crotoniata: byppafis me-
 tapontinus. Philolaus crotoniata: maxie floruerunt q dicti
 sūt pythagorei r italica p hia quea pythagora desluit. Dicitur
 pythagoras qd vera pythio nō minus loquere. Venit autē
 in italiā Tarquinio superbo regnum obtinente. Ferunt py-
 thagoram ab egyptijs sacerdotibus cerimonias potentiasq
 numer admirandas vices: geometrie: solertissimas formulas
 a chaldeis syderalē sciaz planetaz r stellarū status ambit' ef-
 fectus i genituris boiuz didicisse. Cui bagmanes indozy p hī
 pleraq p hie documenta contulerunt. Hic leges dedit italis
 apud crotoniatas r metapontinos cuius nō minus exercētis
 discipuli erant q noctu ad eū audiendū confluebant.

Pythagorei: dicti sunt qui sectam pythagore tenent.

Pythagoriste qui vitam pythagore sequuntur.

Pytho. serpens αρω τω qd putredo: qm ex putredine terre
 post diluuiū deualionis natus fit. Et est tā masculini q fe-
 mē. Clau. Eruleus tali prostratus appolline. pytho. Li-
 bul. Ubi delphica pytho. Hinc apollo pythius.

Pythius. cognomē apollinis: a pythone oracone que ipse in p-
 ma infantia sagittis iterfecit: iunonis nutu inissum scōz poe-
 tarū fabulas. Alij αρω τω τωυαυοται quod est inter-
 rogare r consultare. Inde vaticinantes p hēades pythie co-
 gnominantur: vt scribit Stra. lib. ix. Alij ab αρωετω putre-
 scere q nūq sine vi caloris efficitur.

Pythia. op. ludi apollinares q in apollinis honore sūt instituti.
Pythiocepe sūt eruce venenate i pino nascētes. vñ r nomē mu-
 tuaf. Hige. n. wt r vq vocat pinus. Vñ r pythuse iule a gre-
 cis dicte a frutice: pineo monumētis scriptoz iclyte. Lapeo
 figi bzuū: sine cruce: a flexura q dē Lape. Ply. li. xxiii. Vñ
 i pinozū crucas quas pythoēpas vocat. Lol. lib. xii. Bestio-
 le que a nobis appellantur eruce campe nominantur.

Pythina pythimatis: leuis spūi irrotatio: ab αρω τω: quod ē
 spūo leui r crebro irrotare. Sunt qui scribant pythina cum
 y. in secunda. ab αρω τω spūere. Zoue. Qm lacedemoniū
 pythinate lubricat orbē. i. q lubricat anulum spūo.

Pyris. pyridis grecū nomē ē a buro qd grece pyron: latine bu-
 rolū vasculū ē buro: qd r ex alia mā dici possit. qm ex eo li-
 gno fieri cepit. Nā vt docet Quis. li. viii. Pyrides cuiuscūq
 māe sūt qruvsus variis reb' ē accommodat'. Ply. li. xviii. Pū-
 mozi iest pyris ferrea. Apul. de ast. lib. iii. Arcula qdā reclusa
 pyrides plusculas ide depromit. Hui' dicitur ē pyridicula in q
 aromata crūcē Lor. Lel. li. vi. Līquidū collyriū pyridicula ser-
 uat. A pyride ē pyridat' dicitur: qd ad effigie pyridis in com-
 misura formatum. Ply. lib. xxvi. Comissuris pyridatis.

Littera muta est su-
 puacua
 dicitur k. qm. L. pōt implere earum
 vocabulum: r ppmbilaliud scribēda
 videt nisi vt ostendat sequens. v ante
 alteram vocale in eadē syllaba postū
 pdere vim literē in metro. Et vt pū-
 gūtoz per eā sonus habeatur qd per. c.
 haberi possit. Qd sane terminatio ipfi
 us. q. r necessaria nā alterius. u. post illud: r ante alterā vo-
 cale indicare pōt. Nunq enī in eadē syllaba vocales post. q.
 ponere possumus qn iter. q. r vocale iterponamus. u. vt qlis

qroz sequit: loquor cū vt Victorino placet qnis boc nomē
 li per vñū. u. scribi velint. Trāssert aut. q. in. c. vt loquor: lo-
 cutus: sequor fecit'. In. f. vt torqueo torzi. In. r. vt eod corti.
 Qua. aduerbiū modo significat per quem locus. Virg. Dic mi-
 hi qua fit iter. Nō dō in quātū. Seneca domine quippe qua
 animal est moueri sensu oporet. Nō dō partim. Ply. De
 diuinū tempus distentuz impeditumqz qua officis maximis
 amicitia principum egisse.

Quadantenus. pe. cor. vsqz ad quandam partem.

Quadra qd rē: mensariū istm ex stāno vel argēto sup qd or-
 pes scindunt siue apponunt scisse q qdrata forma fieri. sole
 ar: veluti rotūda repositoria orbes dicitur q vulgo iclosia
 dicit. Sitqz aliqñ ēt ex pane. Virg. li. ii. ge. Datulis nec parce-
 re qdris. Zoue. Ut bona sūma putes aliena viuere quadra.
 Sicut qui dicit quadra panis fragmentū siue frustū esse: qd
 olim apud romanos quadrati panes dicerentur. Mar. Lō-
 mitis turdumqz mibi quadramqz placentē.

Quadra dra. drum. qd ē quadratū. Quadratū vō figura est
 rectas atqz eqles lineas: qtuor r qtuoz rectos angulos hīs

Quadratura: ipsa quadratio. Unde Archimedes scripsit de
 quadratura circuli.

Quadro. qdras: in qdratū redigo. Noza. in eplis. Et que pars
 quadret aceruū p translationē quadrare ponitur pzo cōfē-
 tire r ex oi parte cōuenire. Tractū a lapidibus quadris q
 inter se optime conueniunt. Virg. Arboribus postis secta via li-
 mite quadret. Apul. Ut oia calamitatē quadrarent.

Quadrans: gñs numi qd qtra pars assis: hoc est vñcē tres.
 Zoue. Nā si pieria quadrans tibi nullus in archa ostendat.

Quadrantal. figura est que oi ex parte quadrata sit: quales sūt
 cubi r tessere qbus in alieolo ludit. In qm qz enī partē in-
 cubuerint: imotam hnt stabilitatē. Est r gñs vasis pedē qua
 dratum: habens r continet. rlvij. sextarios. Plan. Anus hęc
 sūt. Quantillum sūt: Modica est capit quadrantal.

Quadragesima absolute dicitur pzo quarta parte. Sue. de ca-
 lig. Pzo liris atqz iudicis vbiqumqz cōceptis quadragesima
 sūmē de qua litigaretur exigebatur. Sic dicitur decimam
 vigezimam quinquezimam centesimam.

Quadrifidus quadrifida quadrifidum. pe. cor. qd in quattuor
 partes sūdi pōt. Virg. lib. ii. ge. Quadrifidasqz sūdes r acty-
 toroboz vallos.

Quadrifariam aduerbiū quadrupartitum: r ea que ad mo-
 tales pertineant quadrifariam dispertuerim.

Quadriforme. quod habet quattuor formas.

Quadrangulus. quod habet quattuor angulos.

Quadriga. pe. p. quasi quadriga a quattuor equis qbus iam
 gebatur appellata est. Hel. Quadrigas Lēsar etiam si currus
 vnus ē quozum quattuor inuozum agmen vnū fit plura
 tino semper numero ducendas putat. Aliquando quadriga
 rum nomine intelliguntur equi qui quadridas agunt. Lol.
 lib. iiii. Unde sacrozum certaminum studio pernicissimuz
 quadrigarū semina diligēti obseruatōe custodiūt r spem su-
 turaz victozaz recipiunt ppagata sobole gñosi armenti.

Quadrigarius qd qdriga agit. Est r nomē propziū auctozis.

Quadrilingi siue qdringues. pe. cor. equi quaterni ad vnū in-
 gum alligati: sic bingū trifingū r feingū cū ouo vel tres vel sex
 equi ad vnū currum adhibentur.

Quadrupartioz. in quattuor partes diuiso. Unde quadriparti-
 tum: in quattuor partes diuisum. Quadrupartito aduerbiū
 significat in quattuor partes.

Quadrupes. qd quattuor pedes bz. Hinc quadrupedus. a. um.
 Amb. lib. hera. Demer sa magis quadrupedo corpore gres-
 su r velut affixa terris videas esse quam libera.

Quadrupedo. as. pe. cor. qtuor pedibus gradioz. Vñ qdrupe-
 dantia animalia quadrupedia dicitur. Virg. de equis. Per
 fractaqz quadrupedantū pectora pectoribus rumpunt. Ply.
 lib. viii. Tbeffalozum gentis inuentum est equo iuxta qdrū-
 pedam te cornu in toza cernice tauros necare.

Quadruplus quadrupla qdruplum. qd est quattuora quo qua-
 drupliciter r quadruplico. as.